

στο μικροσκόπιο...

Το ξεχασμένο «άθλημα αληθείας»

Του Χρηστού Γιανναρά

Ετι κι έτι το ερώτημα: Πώς γεννιέται, πώς προκύπτει μια Γιορτή; Το καταγωγικό γεγονός πρέπει να είναι έκρηξη συλλογικής χαράς και η χαρά να αναβιώνει, πάντοτε εκρηκτική, σε κάθε επέτειο της πρώτης έκπληξης. Σήμερα στην Ελλάδα θα στήναμε Γιορτή, αν κάπου στο υπέδαφος της γης μας εντοπιζόταν κοιτάσμα πετρελαίου ή φλέβα χρυσού. Το χρήμα μάς δίνει χαρά, το χρήμα θα γιορτάζαμε.

Κάποτε ο ελληνικός ή εξελληνισμένος κόσμος, γύρω από τη Μεσόγειο, κυνηγούσε άλλες χαρές: Πάλευε να βεβαιωθεί αν και κατά πόσο ενδέχεται «αθανατίζει το θνητόν», «μετασχείν αθανασίας το ανθρώπινον γένος», «της αθανασίας μεταλαμβάνειν». Και «αθανασία» δεν σήμαινε απεριόριστη παράταση του βίου ή κάποιαν άσαρκη συνέχιση της ύπαρξης στον εφιάλτη ενός γραμμικά ατέλειωτου χρόνου. Αθανασία σήμαινε ελευθερία της ύπαρξης από τις αναγκαιότητες που επιβάλλει η προκαθορισμένη «φύση» ή «ουσία» του κάθε υπαρκτού, ελευθερία από τον χρόνο, τον χώρο, τη φθορά, τον θάνατο.

Σε αυτό τον κόσμο κατέφθασε άγγελμα χαράς, ευ-αγγέλιο, πρόξενος Γιορτής: Τα πάντα ξεκινάνε να υπάρχουν όχι από ανερχόμενη αναγκαιότητα, αλλά από την ελευθερία μιας αυτοσυνειδητής έλλογης θέλησης. Σε φάτνη αλόγων, στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας, η Αιτιώδης Αρχή των υπαρκτών, ο Θεός, φανερώνει την ελευθερία του από τη θεότητά του: Είναι Θεός, όχι επειδή υποχρεώνεται «εκ προηγουμένου λόγου» της θείας φύσης ή ουσίας του να είναι αυτό που είναι. Είναι Θεός επειδή είναι αγάπη, κορύφωμα ελευθερίας – η αγάπη – ελευθερία καθορίζει αυτό που είναι ο Θεός, όχι η θεότητα του. Γι' αυτό και γίνεται

άνθρωπος, χωρίς να πάψει να είναι ελευθερία αγάπης, δηλαδή υπαρκτικά απεριόριστος. Άνθρωπος, Χριστός Ιησούς, ελεύθερος από τις αναγκαιότητες και της ανθρώπινης φύσης ή ουσίας: ανασταίνεται από τους νεκρούς.

Αυτό το άγγελμα το προσλαμβάνει ο Έλληνας όχι σαν μια ακόμη επινόηση ερμηνευτική του οντολογικού ανίγματος, σπουδαιότερη επινόηση από την πλωτική τριάδα (Εν-Νους-Ψυχή), τις πλατωνικές «Ιδέες», το αριστοτελικό «Πρώτον Κινούν – ταυτότητα νου και νοητού». Προσλαμβάνει το χριστιανικό ευ-αγγέλιο ο Έλληνας και γιορτάζει, σημαδεύει τη διαδοχή των αιώνων η συλλογική έκρηξη της χαράς – δεν συστήνεται ποτέ Γιορτή για φιλοσοφικές επινοήσεις. Το ευ-αγγέλιο είναι μαρτυρία μιας ανοιχτής σε επαλήθευση ιστορικής εμπειρίας: Επώνυμα πρόσωπα, με συγκεκριμένο σε τόπο και χρόνο εντοπισμό, «επόπται γεννηθέντες» των γεγονότων για τα οποία μαρτυρούν, αναλαμβάνουν να καταγράψουν τα όσα είδαν με τα μάτια τους και άκουσαν με τα αφτιά τους και ψηλάφησαν τα χέρια τους.

Δεν καταπίνεις εύκολα οποιοδήποτε θρησκευτικό ιδεολόγημα όταν έχεις πίσω σου (ή μάλλον μέσα σου, στην παιδεία σου) Πλάτωνα και Αριστοτέλη και Πλωτίνιο. Ούτε γιορτάζεις χαζοχαρούμενα, αν δεν ανοίγεται μπροστά σου η δυναμική της εμπειρικής επαλήθευσης των όσων προσλαμβάνεις. Η Γέννηση του Χριστού, ενανθρώπιση του απροσπέλαστου Θεού, γίνεται για τον Έλληνα, επί αιώνες, γιορτινή έκρηξη χαράς, επειδή η πιστοποίηση του γεγονότος είναι ανοιχτή, προσφέρεται μέσα από το άθλημα της σχέσης. Το άθλημα το γνωρίζει ο Έλληνας, ξέρει ότι ψηλαφούμε την αλήθεια όχι μέσα από πληροφορίες (αυτό ισχύει μόνο για τα ιδεολογήματα), αλλά μόνο «κατά μετοχήν», όταν μετέχουμε στον τρόπο του αληθούς,

στην πραγματοποίηση του αληθεύειν. Ο εκχριστιανισμός των Ελλήνων δεν αντιπροσωπεύει αλλαγή θρησκευτικών «πεποιθήσεων», αλλά αλλαγή υπαρκτικού στόχου: Από το «άθλημα αληθείας» που ήταν η μετοχή στην Εκκλησία του Δήμου, πέρασαν στο «άθλημα αληθείας» που ήταν η Εκκλησία του ευχαριστιακού σώματος.

Κάποτε η συνέχεια της Γιορτής έσπασε. Το πώς και γιατί, είναι ερώτημα που συνοψίζει την τραγωδία του όψιμου, αφελληνισμένου Ελληνισμού και που οι Ελληνόφωνοι το απωθούμε ή το ξεορκίζουμε με αφελείς δογματισμούς. Πάντως, δεν γιορτάζουμε πια Χριστούγεννα, ρεαλισμό επενδύσεων στην ελευθερία από τη θνητότητα – η θεσμοποιημένη επετειακή επανάληψη της Γιορτής δεν είναι έκρηξη χαράς. Γαντζωνόμαστε σε υποκατάστατα, μικροαπολαύσεις λημοσύνης του θανάτου: Κάτι να χαρίσουμε, κάτι να μας χαρίσουν, να ευχηθούμε, να μας ευχηθούν, να ζωντανέψει η αλήθεια της ζωής ως σχέσης στην ανεμελιά των παιδιών, στην όση ζεστασιά της οικογένειας ή της φιλίας, σε όποιο ξέφτι κοινωνίας απομένει στην εγωκεντρική βιοτή μας.

Ο Ελληνισμός τέλειωσε ιστορικά από τη στιγμή που απεμπόλησε την ταυτότητά του: την προτεραιότητα των «κοινών», την ταύτιση του κοινωείν με το αληθεύειν, τη χαρά των σχέσεων κοινωνίας ως πρώτο ζητούμενο. Με αυτή την ταυτότητα έδωσε ο Ελληνισμός γλώσσα στο χριστιανικό ευ-αγγέλιο, το έκανε Εικόνα, ποίηση, μέλος, δραματολογία, φιλόσοφο λόγο, θεσμό επισκοπής, ενορίας, συνόδου. Μια ατομοκεντρική συλλογικότητα μόνο ψευδωνύμως μπορεί να λέγεται ελληνική και μια ατομοκεντρική θρησκευτικότητα δεν έχει την παραμικρή σχέση με το εκκλησιαστικό γεγονός.

Από τη Γιορτή των Χριστουγέννων μας χωρίζει «χάσμα μέγα», αγεφύρω-

το, διαφοράς τρόπου της ύπαρξης. Την εκκλησιαστική Εικόνα την αντικαταστήσαμε με θρησκευτικές ζωγραφίες, τη δραματολογία με εθιμοτυπικά στερεότυπα, το εκκλησιαστικό μέλος με συνασθηματικές καντάδες ή μουσεικά ιδιότυπα ακούσματα, την εκκλησιαστική αρχιτεκτονική με τσιμεντένιες τούρτες τερατώδους ακαλαισθησίας. Ολα πια στοχεύουν στο άτομο: να το εντυπωσιάσουν, να το συγκινήσουν, να το διδάξουν, να το υποβάλουν. Το κήρυγμα, η κατήχηση, αποκομμένα από το εκκλησιαστικό γεγονός, υπηρετούν αποκλειστικά την ατομοκεντρική, ενοσιτωδή θρησκευτικότητα. Ποια χαρά Γιορτής να προκύψει, όταν η ζωή είναι εγκλωβισμένη στο εγώ, στη μονοτροπία της φθοράς, της θνητότητας, στην αλογία μεταφυσικών εκζητήσεων ατομικής σωτηρίας, ατομικών αξιομισθιών;

Κάθε φορά που ενθρονίζεται νέος αρχιεπίσκοπος αναθαρρεύουν οι ελπίδες: Δεν μπορεί, αυτός κάτι θα έχει διδαχθεί από τη νέκρα ή την παρδαλή εντυπωσιοθηρία των προκατόχων του. Κάτι θα καταλαβαίνει από τη ζωτική, κατεπείγουσα ανάγκη να αποκαταστήσει εκκλησιαστική λατρεία αντί για θρησκευτικο-μαγικές ιερουργίες, εκκλησιαστικό κήρυγμα αντί για θρησκευτικά, ηθικολογικά φληναφήματα, κατήχηση, μύηση στην ποίηση, στην Εικόνα, στην εκκλησιαστική άσκηση, όχι «διδασκτικές» παιδαγωγίες. Να ξαναγίνει η ενορία λαϊκό σώμα, να πάψει να είναι το ανάλογο παραρτημάτων του ΙΚΑ. Να γνωιαστεί για τη μοναξιά και την εγκατάλειψη που βιώνουν οι κληρικοί του, να είναι συλλειτουργός, όχι διοικητής.

Και κάθε φορά οι ελπίδες καταρρέουν. Ίσως για να «τελειούται η δύναμις» της ελπίδας «εν ασθενεία». Ίσως γιατί «χάσμα μέγα» μας χωρίζει από το ευ-αγγέλιο και η οδύνη της ορφάνιας είναι γέφυρα επανασύνδεσης.

24ΩΡΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ

1683 AM (στα μεσαία κύμματα)

Συνεχή καθημερινή ενημέρωση και ψυχαγωγία

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας

1683 AM λειτουργεί

σε 24ωρη βάση, 7 ημέρες την εβδομάδα.

Ο σταθμός ξεκίνησε να λειτουργεί το Μάρτιο του 1983 και εκπέμπει τα καλύτερα προγράμματα από την Ελλάδα και την Κύπρο, ενώ παράλληλα μεταδίδει τις ειδήσεις από το εξωτερικό κάθε ώρα.

Επίσης, έχουμε τα καλύτερα τοπικά προγράμματα, όπως:

"Κυπριακή Κοινότητα"

με την Έλλη Κάμπος,
"Greeks Today"

με τον Γιώργο Τσερδάνη,

"Κέφι και μπάλλα"

με τον Γιάννη Σπανέλλη,

"Κοινότητα και κοινοτικά"

και μουσικά

προγράμματα με εκφωνητές.

Ο Ελληνικός Ραδιοφωνικός Σταθμός Αυστραλίας 1683 Khz AM διαφημίζει μεγάλους οργανισμούς και επιχειρήσεις, όπως την ελληνική εφημερίδα της Αυστραλίας "Ο Κόσμος", "Λαϊκή Τράπεζα", "Τράπεζα Κύπρου", "Κυπριακή Κοινότητα NNO", "Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Σύδνεϋ & NNO",

"Vicky Mar Fashions", "Independent and General Advertising", "Roselands Shopping Centre" και πολλές άλλες μικρές και μεγάλες επιχειρήσεις.

Για τον καλύτερο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό, τα τελευταία νέα, ποιοτικά μουσικά και τα καλύτερα ζωντανά προγράμματα, συντονιστείτε στο Ελληνικό Ραδιοφωνικό Σταθμό Αυστραλίας 1683 Khz AM.

Για περισσότερες πληροφορίες και για τις διαφημίσεις σας, **τηλεφωνήστε στο (02) 9750 8155** και fax: (02) 9750 0517.

Τηλέφωνα για ζωντανές εκπομπές: (02) 9750 9890 και (02) 9750 0017.

Διεύθυνση: Unit 4 / 9 Mavis St, Revesby NSW 2212
e-mail: conn01@optushome.com.au
web: GREEK RADIO 1683